

Moderaternas arbetsgrupp för jobb, välfärd och kunskap

Partistyrerelsens direktiv

november 2007

nya **moderaterna**

Sammanfattning	3
Bakgrund	4
En politik för full sysselsättning	5
En politik för kunskap och ökad tillväxt	6
Den demografiska utmaningen	7
Frågeområden	8
Arbetsformer	10
Sammansättning	11
Tidsram	11

Sammanfattning

Partistyrelsen föreslås vid sitt sammanträde den 30 november fatta beslut om att tillsätta en arbetsgrupp för jobb, välfärd och kunskap. Syftet är att ta en bred ansats i att formulera nästa steg i en politik för arbete samt till detta föra en diskussion om hur välfärdens utmaningar som följer av den demografiska utvecklingen och de kunskapsutmaningar som följer av globaliseringen ska mötas. Arbetsgruppen ska i sina slutsatser också beakta de förslag som andra arbetsgrupper presenterar.

En viktig väg till ökad frihet och mänsklig växt är att minska utanförskapet, som under en lång tid har tillåtit sig växa sig stort, och skapa förutsättningar för fler jobb. Fler människor ska ges möjlighet till eget arbete och egen försörjning, för att på så sätt kunna påverka sin egen situation till det bättre. Arbetslinjen ska återupprättas och politiken styra mot full sysselsättning för att alla som kan och vill också ska ha ett jobb att gå till.

Alla vinner på en politik för arbete. Den bästa fördelningspolitiken är en politik för arbete. Det lägger grund för att fler får det bättre samtidigt som vi stärker Sveriges ekonomi.

Valet 2006 föregicks av en förnyelse av moderaterna som mynnade ut i en bred politik för ökad sysselsättning och arbete åt fler. Huvuddragen i denna förnyelse syftade till att göra det mer lönsamt att arbeta, få fler att våga anställa samt få fler företag att starta, stanna och växa i Sverige. Steg för steg har den politiken förverkligats och behov finns därför att formulera nästkommande steg i en politik för full sysselsättning.

Inriktningen för arbetsgruppen är att dra ut riktlinjerna för en politik som är trovärdig, genomförbar och kan presenteras inom ramarna för en ansvarsfull politik med sunda och uthålliga statsfinanser som grund. De centrala samhällsproblem som människor upplever ska ringas in och trygga lösningar diskuteras och tas fram.

Arbetsgruppens förslag ska syfta till en samlad politik för fler i arbete, förbättrade villkor för företagande, högre tillväxt, ökad välfärd och mer kunskap. Ett delmål är att formulera förslag på åtgärder för 100 000 till 200 000 fler sysselsatta. Till det ska diskuteras och formuleras förslag kring hur viktiga välfärdsverksamheter kan utvecklas och finansieras när andelen äldre växer. Arbetsgruppen föreslås också titta närmare på möjliga reformer för att höja kvalitén inom utbildningssystemet.

Arbetsgruppen ska slutrapportera till partistyrelsen i februari 2009 och stödja partistyrelsen i arbetet med propositioner till partistämman hösten 2009. Delrapporter ska presenteras under arbetets gång och gruppen bör ta egna initiativ till seminarier i syfte att stimulera till bred diskussion om frågorna.

Bakgrund

Under en lång rad av år har Sverige glidit isär. Trots en hög tillväxt och god ekonomisk utveckling har utanförskapet från arbetsmarknaden vuxit. Ekonomins förmåga att generera en ökad sysselsättning har varit för svag och istället för att möta denna utveckling med reformer för nya arbetstillfällen har politiskt prioriterats att bygga ut transfereringssystemen. Resultatet av denna utveckling innebär att över en miljon människor i arbetsför ålder endera är öppet arbetslösa, i olika åtgärdsprogram eller uppbär sjuk- och aktivitetsersättning.

Detta har inte bara fått som konsekvens att vi i Sverige haft en växande klyfta mellan de som haft arbete och de som stått utanför arbetsmarknaden, utan även att betydande delar av samhällets resurser låsts i transfereringssystem istället för att gå till för medborgarna viktiga välfärdsverksamheter.

Till detta ska läggas att summan av utbyggda transfereringssystem och höga inkomstskatter skapat en situation där det för många inte lönat sig att arbeta. Särskilt gällde detta för människor med låga eller normalstora inkomster. Skillnaden mellan att arbeta och att inte arbeta, mellan att gå upp i arbetstid eller ej, har varit försumbar. Summan av skatter och bidragssystem har i sina värsta fall till och med medfört att extra arbetsinsatser resulterat i negativa resultat för den egna privatekonomin.

I valet 2006 mötte moderaterna väljarna med en politik som gav svar på hur jobben skulle kunna bli fler. Vi ville göra det mer lönsamt att arbeta för alla, få fler att vilja anställa samt få fler företag att starta, stanna och växa i Sverige. Med detta som utgångspunkt ville vi sänka trösklarna till arbetsmarknaden för de människor som lämnats utanför, för att på så sätt steg för steg återupprätta den arbetslinje som en gång kännetecknat Sverige och på vilket vårt välstånd byggts.

Alliansregeringen har sedan den tillträdde genomfört en lång rad reformer för att återupprätta arbetets värde. Jobbskatteavdraget innebär en historisk inkomstskattesänkning för låg- och normalinkomsttagare. Arbetslinjen i arbetslöshetsförsäkringen och socialförsäkringarna har tydliggjorts och arbetsmarknadspolitiken reformerats. Trösklarna till arbetsmarknaden har sänkts för ungdomar, invandrare

och äldre genom sänkta arbetsgivaravgifter samt ökade möjligheter för korttidsanställningar.

Nystartsjobben och åtgärder för att ge tjänstesektorn fler möjligheter att växa är ytterligare exempel på vad som gjorts för att jobben ska växa till. Till detta ska läggas reformer för minskad byråkrati, skatteförändringar och insatser för att företagandet ska ges bättre förutsättningar. Insatser har också gjorts för att de som kommer till Sverige ska få bättre chanser till jobb. Detta genom de särskilda in-stegsjobben, där anställning kombineras med språkundervisning och handledande inslag för nyanlända invandrare.

Kombinationen av de genomförda reformerna och en god konjunktur gör att den svenska arbetsmarknaden nu utvecklas mycket positivt. Regeringen beräknar att 175 000 färre kommer att befinna sig i utanförskap under de kommande åren. Sysselsättningen väntas öka med nästan 200 000 personer, samtidigt som arbetslösheten minskar med över 90 000 personer fram till 2010. Det betyder mycket både mänskligt och för det svenska samhället i stort.

En politik för full sysselsättning

Prognoserna talar för att svensk ekonomi växer i god takt samtidigt som sysselsättningen ökar, även om en viss konjunkturell avmattning kan skönjas. Allt fler företag anställer och arbetslösheten sjunker snabbt. Den utvecklingen ska vi värda och ta tillvara så att vi ytterligare kan stärka den samhällsekonomiska grund som välfärden vilar på.

Även om mycket går i rätt riktning just nu finns samtidigt de som riskerar gå miste om de möjligheter som öppnats på svensk arbetsmarknad. Tar vi nu inte chansen att fullfölja politiken med fler reformer för arbete riskerar vi missa en historisk möjlighet att bryta utanförskapet och ge fler möjlighet att komma tillbaka till arbete.

Att över en miljon människor står utanför arbetsgemenskapen får konsekvenser. Ger vi fler en chans till arbete och egen försörjning blir det inte bara en viktig faktor till stöd för att många människor aldrig ska fastna i nedbrytande utanförskap, utan också för att andra ska kunna ta sig tillbaka därifrån.

En politik för arbete ska ses mot den här bakgrunden. Den handlar om att långsiktigt bygga upp de broar som raserats mellan många människor och arbetsmarknaden. Dels för att ge människor en möjlighet till eget arbete och egen försörjning, men också för att vi vet att det inte finns några andra hållbara lösningar om vi vill kunna säkerställa resurser till vår svenska välfärd.

En politik för kunskap och ökad tillväxt

Globaliseringen och den ökade internationella konkurrensen som följer av denna ställer ökade krav på Sverige. Inte minst ställer det krav på att vi med kunskap och entreprenörskap kan hävda vår roll i en globaliserad värld.

Grunden för detta handlar om att föräldrar och elever ska kunna vara trygga med att skolan ger de kunskaper som krävs för att möta framtidens krav. Alliansregeringen har inom detta område många reformer som nu förverkligas eller är tänkta att bli verklighet under kommande år. Skolans kunskapsuppdrag har fått en framskjutande roll i politiken. Målet är att fler elever ska lämna grundskolan med fullgoda kunskaper och nå upp till gymnasiebehörighet. Bra lärare och ett tydligt skolledarskap är alla viktiga delar i denna politik för en mer kunskapsorienterad skola.

Många av de unga som i dag står utanför arbetsmarknaden fick en bristfällig start i skolan. Bättre förutsättningar för en bra skolgång kan ges genom att mer resurser satsas på att öka det pedagogiska innehållet i barnomsorgen. Det skulle framför allt ge resurssvaga hushåll bättre förutsättningar för en bra start inför skolgången.

Till detta måste fogas en förbättrad kvalitet även i den högre utbildningen. Sverige är en liten och öppen ekonomi. En välutbildad arbetskraft är en förutsättning för att fortsätta dra fördel av globaliseringen. Fortfarande är genomströmningen vid universitet och högskolor allt för bristfällig. En kortare studietid skulle möjliggöra för fler unga att snabbare etablera sig på arbetsmarknaden. Ett annat område där tuffa krav ställs är forskning. Hur bör resurserna fördelas för att vi ska vara en konkurrenskraftig nation?

Tillväxtförutsättningarna i Sverige har stärkts med alliansregeringen, främst genom reformer som minskar utanförskapet men också genom reformer för ökad produktivitet. Bland annat har villkoren för att starta och driva företag i Sverige förbättrats. Skatter har sänkts och regelbördan har minskats.

Många problem kvarstår dock. Många företag upplever fortfarande regelverket som alltför betungande. Alltför få kvinnor är dessutom företagare, kvinnor äger endast en femtedel av företagskapitalet. Landets infrastruktur har därtill delvis varit eftersatt. Ska vi kunna erbjuda goda villkor för företag och entreprenörer måste vi ha en infrastruktur som svarar upp mot deras krav.

Sveriges långsiktiga tillväxtförutsättningar är beroende av att fler stimuleras att bli entreprenörer och ett förbättrat innovationsklimat. Vägen dit handlar om att se över bland annat konkurrenslagstiftning, regelkrångel och byråkrati. Det är även av vikt att skapa förutsättningar för en långsiktig energiförsörjning. Ytterligare en viktig komponent är hur en tillväxtorienterad forsknings- och innovationspolitik ska utformas.

Den demografiska utmaningen

I likhet med stora delar av västvärlden går Sverige i snabb takt mot en allt större andel äldre i befolkningen.

Antalet äldre över 85 år kommer att öka med nästan en fjärdedel de kommande tio åren, samtidigt som hälften av vårdpersonalen går i pension. 2020 kommer vi enligt SCB att ha fler äldre än yngre, de som är över 65 kommer att utgöra en femtedel av befolkningen, vilket är en fördubbling jämfört med 1950-talet. Dessutom befinner sig omkring en fjärdedel av befolkningen i arbetsför ålder utanför arbetsmarknaden.

Vi blir äldre och äldre och friskare och friskare, trots det går vi i pension allt tidigare. När pensionsåldern 1913 bestämdes till 67 år var medellivslängden 56 år. Snart kommer mer än hälften av befolkningen att bli äldre än 80 år. Läger vi till detta en genomsnittlig faktisk pensionsålder på drygt 60 år kommer de flesta att arbeta mindre än hälften av sina liv.

Sveriges problem har inte enbart att göra med att fler blir äldre, utan också att vi allt senare gör vårt inträde på arbetsmarknaden, allt tidigare lämnar den och att för många står helt utanför den. Det är med dessa fakta på bordet inte svårt att se att försörjningsbördan kommer att öka rejält för den krympande andel av befolkningen som fortfarande arbetar. Allt annat lika, med prognoserna för kommande pensionsavgångar och ökande vårdbehov, riskerar vi få allt svårare att klara en god välfärd i framtiden.

Ofta framhålls två vägar som de bästa för att vi ska kunna hantera våra välfärdsutmaningar och säkerställa en god välfärd också i framtiden. Å ena sidan en trendmässig höjning av skattetrycket, vilken tillför mer resurser varje år för att bekosta utanförskapet och möta de växande behoven av offentliga välfärdstjänster. Å andra sidan ökad avgiftsfinansieringen av välfärdstjänster som sjukvård och omsorg.

Där finns emellertid också en tredje möjlighet. Den handlar om att ta tillvara den mänskliga kraft som i dag ställts utanför arbetsgemenskapen. Genom politik för

fler i arbete möjliggörs inte bara att vi på kort sikt kan förbättra Sveriges tillväxtförutsättningar, utan också stärka vårt land mänskligt och få resurser för att säkra välfärden framöver.

Med en politik för arbete byggs en grund för resurser till välfärden. Det möjliggör inte bara att vi kan slå vakt om en skattefinansierad välfärdsverksamhet. Därtill öppnas för reformer för kvalitet och mångfald som gör att vård- och omsorg har förutsättning att bli en framtidsbransch som på ett bra sätt kan hantera de utmaningar som följer av en åldrande befolkning.

Inriktning och mål

En hörnsten i en politik för jobb, välfärd och kunskap är ordning och reda i de offentliga finanserna, såväl på kort som på lång sikt. Är stabiliteten bristfällig i ekonomin riskerar det att dämpa förtroendet och därmed urvattna kraften i sysselsättningspolitiken. Den moderata ekonomiska politiken ska vara ansvarsfull. Så värnas förutsättningar för såväl kortsiktig som långsiktighet god utveckling.

Arbetsgruppen har att ta fram förslag som syftar till att:

- Förbättra förutsättningarna för ekonomisk tillväxt och varaktigt höja antalet sysselsatta med 100 000 till 200 000 personer.
- Öka kvaliteten inom välfärdsverksamheterna och möta framtidens krav.
- Skapa ett utbildningssystem av hög internationell klass.
- Värna sunda och uthålliga offentliga finanser.

Den nu etablerade strategin – att det ska löna sig bättre att arbeta, få fler att vilja anställa och göra det lättare att starta och driva företag – ska utgöra grund för arbetet.

En generell utgångspunkt för arbetet är att förslagen som tas fram ska präglas av brett forskningsstöd, vara fördelningspolitiskt rimliga och ha hög genomförbarhet. Förslagens inverkan på trygghet och dess utsträckning över tiden ska också vägas av inom ramarna för arbetet.

Frågeområden

I arbetet med att ta fram förslag inom jobb, välfärd och kunskap bör följande områden ses över:

- **Arbetsmarknad:** Gruppens utgångspunkt ska vara att presentera förslag som bidrar till att sysselsättningen varaktigt höjs. Den centrala utgångspunkten är att höja arbetsutbudet och ekonomins långsiktiga produktionsförmåga. Det handlar bl.a. om att presentera förslag som bidrar till att minska den långsiktiga arbetslösheten genom en bättre fungerande lönebildning, ökad regional, branschvis och yrkesmässig rörlighet.

Gruppen ska också ta fram förslag som bidrar till ett livslångt lärande. Hur kan unga, personer med utländsk bakgrund och äldre få en starkare ställning på arbetsmarknaden? Hur kan vi skapa en mer jämställd arbetsmarknad? Hur kan företagens efterfråga på arbetskraft med svag ställning på arbetsmarknaden öka? Hur kan arbetsmiljöpolitiken utformas bättre för att också förstärka jobblinjen? Hur kan funktionshindrade stöttas i att få en starkare ställning på arbetsmarknaden?

- **Skatter:** Hur skapas bättre drivkrafter för arbete: Gruppen ska presentera ett förslag till minskad beskattning på förvärvsinkomster genom en förstärkning av det så kallade jobbskatteavdraget. Tyngdpunkten i förslaget ska ligga på att göra det mer lönsamt att arbeta för låg- och medelinkomsttagare.

Gruppen ska också presentera förslag som bidrar till att förstärka företagens efterfrågan på arbetskraft. Det kan t.ex. röra en sänkning av arbetsgivaravgifterna. Gruppen ska också återkomma med förslag för att förstärka entreprenörsklimatet. Ett alternativ som gruppen ska pröva är att sänka bolagsskatten.

- **Socialförsäkringar:** Gruppen ska överväga vilka reformbehov finns det inom socialförsäkringarna för att ytterligare förstärka drivkrafterna till arbete och öka försäkringsmässigheten och återkomma med förslag. Gruppen ska utvärdera effekterna av de åtgärder regeringen genomfört och överväga vilka ytterligare steg som kan vara påkallade för att förstärka arbetslinjen i socialförsäkringarna.
- **Entreprenörskap:** Gruppen ska presentera förslag som bidrar till att fler stimuleras att bli entreprenörer och för att förbättra innovationsklimatet. Gruppen bör återkomma med förslag inom en rad områden som bidrar till att förbättra entreprenörs- och företagsklimatet. Det kan t.ex. röra konkur-

renslagstiftning, hur förutsättningarna för att fler kvinnor ska vilja starta och driva företag, hur regelkrångel och byråkrati kan reduceras.

Ytterligare en viktig komponent är hur en tillväxtorienterad forsknings- och innovationspolitik ska utformas. Gruppen ska också presentera förslag som skapar förutsättningar att en god infrastruktur kan bidra till god tillväxt.

- **Vård och omsorg:** Gruppen ska pröva hur resurskraven som uppkommer i spåren av förändringar i demografin ska mötas. Gruppen ska ta sin utgångspunkt i de förslag som presenteras av arbetsgruppen för kvalitet och tillgänglighet i sjukvården och föreslå genomförbara och finansierade förslag till reformer.
- **Kunskap:** Utbildningsåtgärder gör störst nytta tidigt i livet. Det väcker frågor om hur förutsättningar kan skapas för mer kunskap i förskolan, tidigare skolstart etc. Gruppen ska återkomma med förslag om hur elevernas kunskaper i nyckelämnena matematik, språkutveckling och läsförmåga ska förbättras. Hur skapas ökad trygghet och studiero? Hur bör praktiska utbildningar och yrkeskunskap utformas för att vara ett väl fungerande alternativ i gymnasiet? Hur kan kvaliteten i högre utbildning höjas? Hur kan studietiden kortas och genomströmningstiden öka? Grunden för detta arbete blir att följa upp och utvärdera de åtgärder som presenteras av alliansregeringen liksom att ta in förslag från de övriga arbetsgrupper inom moderaterna som arbetar med utbildningsfrågor.
- **Budget:** Gruppen ska presentera en samlad bedömning av budgeteffekterna av de förslag som presenteras och visa hur överskottsmålet för de offentliga finanserna ska upprätthållas.

Arbetsformer

Arbetet leds av en styrgrupp med det sammanhållande och övergripande ansvaret inför partistyrelsen. Styrgruppen knyter till sig ett antal projektgrupper som består av personer med bred erfarenhet från olika områden, förtroendevalda samt oberoende experter. Projektgrupperna ska stämma av sina respektive arbetsplaner och löpande rapportera sitt arbete till styrgruppen.

Styrgruppen tillsammans med projektgrupperna bör kontinuerligt föra ett förankringsarbete inom moderaterna och löpande sprida resultatet av sitt arbete genom partiets olika informationskanaler. Förtroendevalda i riksdagen, kommuner och landsting ska ges möjligheter att delta i arbetet.

Sammansättning

Arbetsgruppen leds av Anders Borg och består av Cristina Husmark Pehrsson, Sven Otto Littorin, Margareta Pålsson, Gustav Douglas, Elisabeth Unell, Niklas Wykman och Catharina Elmsäter Svärd.

Till arbetsgruppen kommer också en rad experter kopplas som utgör sekretariat. Arbetet i sekretariatet kommer att hållas samman av Jörgen Eklund, Per Jansson och Johan Forssell. Ingår gör Hans Lindblad, Ingemar Hansson, Eva Uddén Sonnegård, Bettina Kashefi, Mattias Lundbäck, Åsa Anrell och Mikael Sandström.

Tidsram

Arbetsgruppens arbete ska avslutas senast i februari 2009 och rapportera genom en slutrapport till partistyrelsen. Det åligger också arbetsgruppen att stödja partistyrelsen i arbetet med propositioner till partistämman hösten 2009.